

Eystankórið jólakonsert

Eins og undanfarnir ár fer Eystankórið aftur í ár at hava jólakonsert í Glyvra kirkju. Hendan verður sunnukvöldið 17. des. kl. 21.

A skránni eru bæði føroyskir og útlendskir sangir, og fyri tað allarmesta er talan um jóla-løg.

Røddimar í Eystankórinum sleppa at tala fyri seg á konsertini, men aftur við tveimum av lögnum er ongulfgispæl. Annað teirra er eitt spildurnýtt lag eftir Jóhan Mortensen til 33. sálh hjá Dávidi.

Í Eystankórinum eru einir 35 sangarar, og leiðari er Simun Nónklett.

Tiðindaskriv frá Varðanum:

Nýggjur Varði

62. bind av Varðanum fyri 1995 er útkomið

Innihaldið er sum ári ni frammanundan søgur, frásagnir og yrkingar.

Sverri Egholm og Bjørn Hagstrøm hava kvøðu til Emil Thomsen, sum júst hevur fylt 80 ár.

Hjalmar P. Petersen hevur grein, sum hann nevnið «Kunning av is-lendingasøguni».

Jógvan í Lon Jacobsen hevur grein um dansi-síðir og dansiferðir í 20. öld í Eysturoy. Høvdur-urin greiðir frá um dansbygdarnar, sum kunnu bytast upp í jólabygdir, nýggjársbygdir, fóstulá-vintsbygdir, trettandubygdir og kyndilsmessu-bygdir. Hesin dansisíðurin heldur sær nakað upp í 20. öld, men tá seinni heimsbar dagir brestur á, er hesin gamli bygðadansurin og ferðing millum bygdir farin í søguna.

Anfinnur Johansen hevur grein, sum hann nevnið «Hugleiðingar úr Múla». Hetta er bandað frásøgn eftir John Nybo av Viðareidi, sum í útið 50 ár hevur búið í Keypmannahavn. John greiðir frá ymiskum úr Múla, mest eftir ommu síni.

Tann ættarfróða Maria Jacobsen á Langanesi skrivur um bóndahjúni í Lamba, Annu K atrinu og Haldan bónda og ætt teirra.

Simun V. Arge skrivur um «keipin» og aðrar forn- ar lutir, sum eru funnir í rannsókn í Uppistovu-beitinum í Lorvík. Ein «keipur» er eitt ár afesti ella ein fornur bátatollur.

Jens Pauli Heinesen hevur umsett Karlamagn-usar søgu til føroyskt. Í hesi grein hevur tann týski søguskrivarin Einhard, sum er samtíðar maður og besti vinur Karlamagnusar, skrivað ævisøguna um tann kenda keisaran. Tá tú hevur lesið greinina, má áðanast, at stórir munur er á okkara fornu kvæðum um Karlamagnus og frásøgn Einhards.

Í seinnu helvt av 19. öld giftust fleiri í hósvis-konur til Nólsoyar. Um tær og eftirkomarar teirra hevur Egon Hansen drúgva grein.

Erling Poulsen skrivur um útróður í Vági, eystan-fyri.

Óðin Ódn hevur umsett søguna «D eyði Metúsa-lems» eftir Isaac B. Singer.

Zacharias Wang skrivur um «Tølini hjá Svabo».

Teitur Arnason Dahl heldur fram við ferð síni í fjarsøystri. Hesaferð ferðast hann í Vietnam.

Nógv hevur verið tosað um tær heimskendu søgurnar um Dønnald Dunnu. Nú eru par tar umsettir til føroyskt. Her greiðir Bergur Hansen frá m.a. um mannin, sum hevur skapað søgur nar, tann 94 ára gamla Carl Barks.

At enda er framhald av skaldsøguni «Júvíking-ar» eftir Olav Duun, sum Dánjal Niclasen hevur týtt.

62. bind av Varðanum er 227 síður til støddar og fæst í bókaðúðnum.

VARÐIN

Bind 62 • 1995

Ritstjórin á nýggju Donsk-Føroysku orðabókini greiðir á samkomuni hósdeginn frá arbeiðinum at skriva bókina. Hetta er triðja og nógv økta orðabókin úr dónskum til fœroyskt. Jóannu av Skarði legði lunnar undir hetta arbeiði við fyrstu útgávuni í 1967 og næstu í 1977. Tá hjálpti Jóan Hendrik Winter Poulsen honum

Nýggja Donsk-Føroyska orðabókin sera frísinnað

Minni tørstur á reyða penninum

– Nýggja orðabókin er ein miðleidd í mun til ta málreinsingarstevnu, sum liggur aftanfyri tær undanfarnu orðabókurnar. Reyði pennurin átti ikki at verið so nógv nýttur nú, sigur Hjalmar P. Petersen, høvuðsritstjóri á nýggju orðabókini. Hon er júst útkomin

JÓSTINUS FIDESGAARD
ALLAN BROCKIE

Verður nýggja Donsk-Føroyska orðabókin, sum Føroya Fróðskaparfelag gevur út, goðtíkin millum manna, so kunnu okkara mest vittgongnu málreins-ingarmenn leggja reyða pennin frá sær og seta hettuna væl á, so hann ikki tornar. Ti við frísinnaðu stóðuni nýggja orðabókin hevur til føroyskt mál verður munandi lættari at tosa og skriva mórur málið. Bókin vigar knappliga tvey pund og leysliga blaðað iðgjønum er hon einki minni fyri føroyska málið enn hvat Glasnost var fyri sovjetbúgar, nú fyri nørk-um árum síðan.

Hósdeginn var samkoma á Føroyamálsdeildini á Fróð-skaparsetrinum í samband við at bókin var útkomin. Teir flestu leiðararnir á Fróðskaparsetrinum vóru møttir, eisini landsstýris-maðurin í skulamálum, Eilíf Samuelsen og umboð fyri fjølmóðlarnar.

Høvuðsritstjóri á nýggju orðabókini er Hjal-

mar P. Petersen. Hann er 33 ára gamal, cand. mag. av útbúgving og hevur sein-astu tvey árin burturav starvast við at ritstjórnad orðabókini.

–Tá varð lóyst eftir einum ritstjóra, eg søkti og fekk starvið. Hetta hendi í no-vember 1993 og í november í ár varð seinasta hond lögð á verkið. Eg havi sjálur lagt ljúna í bók. Hetta er ein miðleidd millum tað mál-reinsingarstevnu, sum ligg-ur aftanfyri undanfarnu orðabókurnar. Nú er hetta arbeiði liðugur og nú er í eg arbeiðsleysur, sigur Hjal-mar P. Petersen.

Visti bókina fram

Undir samkomuni hós-deginn kunnaði ritstjóri áhoyrarunum um bókina við at nevna nøkur dømi:

– Vit hava skipað bókina soleiðis, at mest nytta ella vanligasta orðið stendur fyrst. Donsk orð, sum eru heilt vanlig í føroyska mál-inum hava vit tikið við, eitt nú forelskaðir. Vit hava eisini tikið eitt nú útlenska orðið jaloux og givið ti føroyskan málbuna. Í bók-

ini verður tað stavað sjalu. Meginreglan fyri tey heilt vanligu fremmandorðini er, at tey verða stavað, sum tey verða søgd. Óll dónsk orð sum enda við *sion* ella *tion* hava vit valt at stava á fœroyskum sum *tion*. Hetta er fyri at gera tað einfaldari hjá fólki at skriva, segði Hjalmar P. Petersen.

– Men tað er eisini frem-mandorð, sum vit ikki hava tikið við. Talan er um orð, sum vit í dag eiga góð og kend fœroysk orð fyri. Eg kann nevna *revolution*. Her tyða vit orðið til kollvelting. *Litteratur* tyða vit til bók-mentir. Computara til teldu. Vit nýta eisini fœroy-sku orðini, sum eru heilt vanlig. Eitt nú verður bruni nýttur istaðin fyri *betendelse*, segði Hjalmar P. Petersen.

– Talan er allan vegin um eina miðleidd millum mál-røkt og ein liberalistiskian form, segði hann.

–Vit hava eisini tikið fleiri ensk orð og givið teimum fœroyskan málbuna. Eitt nú *yalelås* verður týtt til jeyllás. *Cowboy* verður skrivað beint fram sum kovboy. Hetta er fyri at gera tað

lættari hjá ungum fólki at skriva, segði hann.

–Orðið *teenager* er týtt til tineygjari. Millum fólk er hetta orðið heilt vanlig og tí hava vit tikið tað við. Sum fyrmynd fyri orðabókini hava vit nýtt norskar orðabókur, segði Hjalmar P. Petersen.

Hjalmar nýtti eisini høvi at takka øllum teimum mongu, sum høvdu hjálpt til at gera orðabókina. Ser-liga takkaði hann hjálpar-ritstjóranim Marius Staks-berg fyri eitt megnar ar-beiði.

Undir samkomuni tók Eilíf Samuelsen eisini orðið. Hann segði seg skilja hvussu torført orðabókaar-beiði var. Hann greiddi frá, at hann sum ungur lærari kom at búgva í húsunum hjá Jógvan við Anna í Hvalvík. Einaferð var dótt-urin komin seðlasavnið hjá Jógvan og tað tók Eilífi 14 dagar at fáa skil á aftur.

Eyðun Andreassen segði nøkur orð vegna Føroya Fróðskaparfelag og Petur Zachariassen greiddi frá tí teknliga starvinum av bókini.